

2017

*Збірник наукових статей
за матеріалами III Всеукраїнської
науково-практичної конференції*

**«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ
СИСТЕМ В УМОВАХ
ТРАНСФОРМАЦІЙНОЇ
ЕКОНОМІКИ»
13 – 14 квітня 2017 р.**

**ЧАСТИНА 2
Секції 3, 4, 5**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Інститут модернізації змісту освіти

Національна металургійна академія України

Українська інженерно-педагогічна академія

Одеський національний університет імені І.І. Мечникова

(Навчально-науковий інститут інформаційних та соціальних технологій)

Тернопільський національний економічний університет

Збірник наукових статей

*за матеріалами III Всеукраїнської науково-практичної
конференції*

**«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНО-
ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ В УМОВАХ
ТРАНСФОРМАЦІЙНОЇ ЕКОНОМІКИ»**

13-14 квітня 2017 р.

м. Дніпро

Лист МОН України від 06.03.2017 №1/9-125

УДК 330.111.66:316.422

Актуальні проблеми соціально-економічних систем в умовах трансформаційної економіки: Збірник наукових статей за матеріалами III Всеукраїнської науково-практичної конференції (13 – 14 квітня 2017 р.). Частина 2. – Дніпро: НМетАУ, 2017. – 644 с.

У збірнику містяться матеріали доповідей III Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні проблеми соціально-економічних систем в умовах трансформаційної економіки» (13-14 квітня 2017 р.). Для науковців, викладачів, фахівців-практиків, студентів економічних спеціальностей

Програмний комітет конференції:

Ковальчук К.Ф., д.е.н., професор, декан факультету економіки та менеджменту Національної металургійної академії України

Прохорова В.В., д.е.н., професор, завідувач кафедри економіки та організації діяльності суб'єктів господарювання Української інженерно-педагогічної академії

Журавльова Т.О., к.е.н., професор, завідувач кафедри економіки та моделювання ринкових відносин Навчально-наукового інституту інформаційних та соціальних технологій Одеського національного університету імені І.І. Мечникова

Кириленко О.П., д.е.н., професор, завідувач кафедри фінансів ім. С.І. Юрія Тернопільського національного економічного університету

Сокиринська І.Г., к.е.н., доцент, завідувач кафедри фінансів Національної металургійної академії України

Мушнікова С.А., к.е.н., доцент кафедри фінансів Національної металургійної академії України

Божанова О.В., к.е.н., доцент кафедри фінансів Національної металургійної академії України

Сорокіна О.В. к.е.н., доцент кафедри фінансів Національної металургійної академії України

За додержання норм авторського права, достовірність наведених фактичних даних, посилань на джерела, імена та назви несе відповідальність автор матеріалів.

© Національна металургійна академія України, 2017

<i>Нехай В.В.</i> Методи усунення організаційних проблем збуту продукції сільськогосподарського машинобудування.....	502
<i>Паладій А.Є., науковий керівник Корчагіна В.Г.</i> Вплив якості аудиту на ефективність управління підприємством.....	506
<i>Панасенко Д.О., Гільорме Т.В.</i> Організація внутрішнього аудиту витрат промислового підприємства	511
<i>Петренко А.В.</i> Маркування біотехнологічної та органічної продукції як маркетинговий інструмент підприємницької діяльності.....	515
<i>Пінчук Ю., науковий керівник Волкова Н.А.</i> Кореляційний аналіз як метод стохастичного факторного аналізу.....	518
<i>Плекан У.М., Панухник О.В.</i> Сучасні тенденції розвитку інструментів корпоративної благодійності: зарубіжний досвід та особливості використання в Україні.....	523
<i>Синиціна Ю.П.</i> Модель координації організаційних рішень.....	527
<i>Ліпський Р.В., Тараненко Я.Г.</i> Облік реалізації продукції в площині використання інформаційних технологій.....	531
<i>Тесленко А.В., Гільорме Т.В.</i> Організація управлінського обліку виробничих запасів підприємства.....	536
<i>Федорчук О.М.</i> Щодо оцінки ефективності функціонування елементів виробничої інфраструктури аграрного сектору.....	539
<i>Худенко М.В., науковий керівник Гончаренко М.Л.</i> Методологія оцінки конкурентоспроможності підприємства.....	545
<i>Черненко К.В., Рудченко О.О.</i> Документальне забезпечення витрат на виробництво продукції рослинництва.....	549

Секція 5

СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЙНОЇ ЕКОНОМІКИ

<i>Буркат О.М., науковий керівник: Костякова А.А.</i> Теоретичні основи обліково-аналітичного забезпечення управління розрахунками з контрагентами	555
<i>Водник В., науковий керівник: Волкова Н. А.</i> Місце економічного аналізу в системі наук	559
<i>Волошин В.С.</i> Концептуальні інформаційні моделі управління машинобудівним підприємством	564
<i>Єлізарова К. С., Коваленко І. В.</i> Переваги та недоліки впровадження електронного кабінету платників податків	568
<i>Каминський П.Д., Різва О. С.</i> Теоретичні аспекти кредиторської заборгованості та особливості оподаткування розрахунків із постачальниками та підрядниками в Україні	572
<i>Книш А. В., науковий керівник: Костякова А.А.</i> Теоретичні аспекти стратегічної управлінської звітності та підходи до її побудови	576
<i>Козенкова В.Д.</i> Основні підходи до моделювання репутаційних	580

Секція 4
Федорчук О.М., к.е.н., доцент
доцент кафедри економіки підприємства
Херсонський державний університет
A_fedorchuk@mail.ru

ЩОДО ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ ВИРОБНИЧОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ АГРАРНОГО СЕКТОРУ

Макроекономічні зміни соціально-політичного устрою держави, глобалізація продовольчої проблеми визначили сучасний стан розвитку аграрного сектору України. Наразі проводяться реформи в різних галузях народногосподарського комплексу, відпрацьовані важливі законодавчі засади державного устрою та розвитку останнього. Разом із тим не вирішена проблема раціонального матеріально-технічного забезпечення аграрного сектору, переробки та реалізації продукції, не досягнуто паритету цін на сільськогосподарську та промислову продукцію, недостатня державна підтримка сільськогосподарського товаровиробника, не врегульовані питання кредитування. Внаслідок цього має місце нестабільність і неоднозначність показників окремих галузей та регіонів, критичною стає обмеженість матеріально-технічних ресурсів, інновацій, відтворювальних процесів у рослинницьких і тваринницьких підгалузях [3].

Трансформація виробничих відносин, зміна організаційно-правових форм і характеру взаємозв'язків господарюючих суб'єктів в економічній системі є головними детермінантами процесу функціонування та відтворення матеріально-технічних засобів виробничої інфраструктури. Необхідно відмітити те, що останній час для аграрного сектору був часом становлення принципово нових господарських відносин, побудованих на принципах приватної власності на землю і майно, та створення економічних передумов для активізації господарської діяльності. Це призвело до значних структурних змін у галузі, відродження великих товарних виробництв на принципово нових засадах, створення нових видів господарюючих суб'єктів у сільському

господарстві - акціонерних товариств, приватних підприємств тощо.

Процеси зміни вартості матеріально-технічних засобів виробничої інфраструктури у різних галузях народного господарства позначилися на структурі основного капіталу народногосподарського комплексу. Майно, що використовується в різних господарських структурах, повинно обліковуватися за реальними цінами, які відповідають сучасним умовам відтворення, ринковим цінам того чи іншого інвентарного об'єкта або майнового комплексу.

Матеріально-технічна база підприємств аграрного сектору включає різні види засобів праці виробничого та невиробничого призначення. У виробничій групі, крім засобів основної діяльності, представлені засоби переробних і обслуговуючих підприємств, торгівлі, громадського харчування, транспорту, зв'язку тощо. Досить повно обліковані об'єкти культурно-побутового призначення. Тобто, в аграрному секторі порівняно з іншими народногосподарськими структурами більше об'єктів обліку, формування та експлуатації засобів праці. Це передбачає відповідні підходи до їх аналізу, оцінки та раціонального функціонування [1].

Потреба у визначенні економічної ефективності матеріально-технічних засобів виробничої інфраструктури виникає при аналізі й оцінці діяльності сільськогосподарських підприємств, складанні бізнес-планів, перспективному і поточному плануванні, виборі варіантів господарських рішень (обґрунтуванні напрямів інвестицій, виявленні резервів збільшення виробництва кінцевої продукції та ін.). Головне завдання аналізу економічної ефективності основних засобів – удосконалення матеріально-технічної бази шляхом кількісного нарощування та якісного оновлення основних виробничих засобів з метою досягнення максимальних обсягів виробництва при мінімальних затратах праці та коштів.

Критерій ефективності використання матеріально-технічних засобів виробничої інфраструктури не може якісно відрізнятися від ефективності суспільного виробництва. Критерієм економічної ефективності їх використання є підвищення продуктивності суспільної праці, що супроводжується

збільшенням обсягів виробництва продукції з одиниці земельної площі. Єдиному критерію економічної ефективності відповідає система показників, яка дозволяє кількісно визначити результати, що відповідають критерію економічної ефективності. При формуванні показників ефективності необхідно керуватися тим, що вони перебувають у розвитку та взаємозв'язку, підпорядковані законам переходу кількісних змін у якісні.

Для виявлення змін, тенденцій, закономірностей в ефективності використання матеріально-технічних засобів виробничої інфраструктури важливе значення має аналіз їх структури, рівня оновлення, швидкості обігу, вікового складу обладнання, рівня вартості; технологічна структура (питома вага активної частини основних засобів в загальній їх вартості); вікова структура всього капіталу та окремих його видів. Існуючі методи обчислення цих показників вимагають удосконалення з врахуванням необхідності повного охоплення деяких особливостей відтворення і підвищення ефективності використання основного капіталу [4].

Ефективність використання матеріально-технічних засобів виробничої інфраструктури необхідно визначати лише з врахуванням техніко-економічних особливостей функціонування основного капіталу сільськогосподарських та промислових підрозділів різних форм власності та господарювання. Існуюча класифікація основного капіталу не дозволяє виділити обсяг основних засобів, що безпосередньо приймають участь у вирощуванні окремих сільськогосподарських культур.

Концепція перебудови відтворювального процесу в аграрному секторі повинна передбачати своєчасне оновлення функціонуючих і прискорення заміни застарілих технічних засобів, раціоналізацію їх вікової структури, удосконалення інвестиційної політики, оптимізацію строків служби та пропорцій між формами їх оновлення.

Дослідження свідчать, що економічну ефективність основних виробничих фондів найоб'єктивніше відображають техніко-економічні та узагальнюючі показники. А сама система показників повинна включати

характеристики умов виробництва та його затрати, фондомісткість, а також прямі показники використання засобів виробництва. Основними з яких є: обсяг виробництва валової продукції сільського господарства, валовий і чистий дохід з одиниці земельної площі, рівень продуктивності праці, розмір грошово-матеріальних витрат на виробництво одиниці продукції, коефіцієнт ефективності основних фондів, зведені витрати.

Узагальнюючи теоретичний і практичний досвід можна з впевненістю стверджувати, що серед запропонованих показників оцінки ефективності використання основних засобів найважливішим є їх віддача. В основі її обчислення лежить кількісне співвідношення ефекту і витрат, що забезпечують його отримання.

Щодо показника обсягу реалізованої продукції, то в сучасних економічних умовах він також не є досконалим, оскільки його величина значною мірою залежить від фінансового стану споживачів продукції. Показник чистої продукції теж має ряд суттєвих недоліків: по-перше, чиста продукція може змінюватися за рахунок зміни чисельності працівників і фонду заробітної плати; по-друге, як і попередні показники, він чутливий до змін цін і асортиментних зрушень.

Співставлення переваг і недоліків кожного з перерахованих показників, дає підстави зробити висновок, що для розрахунку показника віддачі найбільш доцільно використовувати вартість валової продукції у співставних цінах. Також необхідним є використання величини прибутку, який входячи до розрахунку показника рентабельності, відобразатиме не тільки кількісну, але і якісну сторону використання виробничих ресурсів.

Останнім напрямком економічного аналізу ефективності функціонування матеріально-технічних засобів виробничої інфраструктури є визначення ефективності їх використання по окремих видах. Даний аспект дослідження характеризують техніко-економічні показники експлуатації виробничих приміщень і споруд, машин і обладнання, продуктивної худоби та багаторічних насаджень. Визначенню цих показників передуює аналіз забезпеченості

господарств окремими видами основних засобів: виробничими приміщеннями, продуктивною худобою з врахуванням її породного складу, силовими і робочими машинами, багаторічними насадженнями відповідно їх видового складу. Аналіз забезпеченості господарств окремими видами матеріально-технічних засобів виробничої інфраструктури проводять з врахуванням їх відповідності виробничому напрямку сільськогосподарських підприємств.

Важливим завданням економічного аналізу матеріально-технічних засобів виробничої інфраструктури аграрного сектору є вивчення їх фізичних та вартісних розмірів, співвідношень окремих видів та структури фондів у цілому. Досліджувати такі зміни та їх кількісні характеристики доцільно методами побудови рядів динаміки й структурного аналізу. Економічні процеси формування та ефективного функціонування окремих видів елементів виробничої інфраструктури різного походження в динаміці по типах підприємств різного виробничого напрямку в сучасних умовах досить складні й вимагають застосування різних методів економічного аналізу, зокрема, аналізу рядів динаміки фондооснащеності одиниці земельної площі і фондоозброєності праці, структурного аналізу складу основних фондів, статистичних групувань та кореляційно-регресійного аналізу, монографічного, порівняння й зіставлення кількісних і якісних показників, розрахунково-нормативного та інших [2].

Методологія визначення економічної ефективності матеріально-технічних засобів виробничої інфраструктури розвивалась та удосконалювалась на основі пізнання об'єктивних законів суспільного виробництва, збагачувалась досвідом економічних обґрунтувань в галузі капітального будівництва, конструювання та впровадження нових технічних засобів, формування багаторічних насаджень, продуктивної та робочої худоби, інших основних засобів.

Динамізм розвитку громадського виробництва, поширення нових організаційних форм господарювання, існування різних форм власності на засоби виробництва, відсутність поглиблення спеціалізації та розширення міжгалузевих зв'язків ставлять вирішення цього питання на чільне місце. В

свою чергу визначення недоліків у формуванні виробничої інфраструктури аграрного сектору для забезпечення раціонального використання його потенціалу в нових економічних умовах посилює значення визначення економічної ефективності використання матеріально-технічних засобів виробничої інфраструктури.

Список використаної літератури

1. Дейнеко Л. В. Методичні підходи до обґрунтування оцінки техніко-економічного стану об'єктів інфраструктури продовольчого комплексу / Л. В. Дейнеко, Е. І. Шелудько // Національне господарство України: теорія та практика управління: зб. наук. пр. – К.: РВРС України НАН України, 2009. – С. 185–193.
2. Кузнецова А. И. Инфраструктура: вопросы теории, методологии и прикладные аспекты современного инфраструктурного обустройства. Геоэкономический подход / И. А. Кузнецова: изд. 2-е. – М.: КомКнига, 2010. – 456 с.
3. Малік М. Й. Конкурентоспроможність аграрних підприємств: методологія і механізми: [монографія] / М. Й. Малік, О. А. Нужна. – К.: ННЦ ІАЕ, 2007. – 270 с.
4. Федорчук О.М., Морозов Р.В. Прогнозування потреби у матеріально-технічних ресурсах для аграрних підприємств / О.М. Федорчук, Р.В.Морозов // Таврійський науковий вісник: зб. наук. праць. – Херсон: Айлант, 2012. - Вип. №. 79. – С. 361-369.